

DE STRIJD EN DE MENSELIJKE BEWUSTWORDING

14 oktober 1955

Goedenavond, vrienden.

Het is mij een eer en een genoegen deze avond voor u te mogen spreken over: De Strijd, gezien i.v.m. de Menselijke Bewustwording. Zoals allen ongetwijfeld reeds lang bemerkt zult hebben, is zowel de strijd om het bestaan als de lijfelijke strijd de sterkst bepalende van alle factoren, die tezamen de achtergrond van het menselijk leven vormen. Waar milieu en bewustwording reeds van vele zijden belicht werden, zou ik gaarne op mijn wijze de strijd met u willen gaan beschouwen als deel van het milieu.

Strijden betekent in de eerste plaats: Vechten voor jezelf en je zelfbehoud. Natuurlijk heeft men in de loop der tijd voor die strijd vele regels opgesteld. Wanneer wij bv. de oorlogvoering bezien, valt het ons op dat de krijgskunde een zo grote omvang heeft gekregen, dat zij werd tot een wetenschap omtrent aanval en verdediging. Een dergelijk wetenschappelijk aspect heeft de strijd echter slechts voor hen die leiden, niet voor degenen die persoonlijk aan de strijd deelnemen. Dit geldt voor alle strijd. De strijd wekt in de mens die er direct deel aan neemt, aan de ene kant een versterkte drang tot zelfbehoud, aan de andere kant sterkere banden van kameraadschap, groter eerbij en in vele gevallen een soort van roes.

De strijd met wapenen heeft Europa de laatste 5 eeuwen praktisch niet verlaten. Voor die tijd kunnen wij spreken over strijd tussen stammen op een wijze die te vergelijken is met een bijzonder gevaarlijke soort jacht. De kruistochten doen de georganiseerde strijd sterker ontbranden, maar richt deze vooral op het nabije Oosten. Daarna zien wij oorlogen tussen steeds groter wordende eenheden. Eerst zien wij oorlogen van buitengewoon lange duur in Duitsland en Nederland. Daarna de oorlogen tussen landen, waarvan de wereldoorlogen, die u heeft meegemaakt, tot nu toe het hoogtepunt vormen. Alle strijd betekende echter een voldoen aan bepaalde lusten in de mens; natuurlijke eisen, terwijl aan de andere zijde steeds hogere eisen werden gesteld aan lichaam en denken. Strijd op deze wijze is een beproeving. In de oude tijd betekende oorlogen een korte veldslag en riskante gevechten van man tegen man. Daarna echter maanden van trekken en zwerven, van roven en plunderen. Uitspattingen vandaag, armoede en gebrek morgen. Een leger in de oude tijd was dan ook haast altijd omringd door z.g. marodeurs. Dit waren gedeserteerde soldaten van beide partijen, versterkt met boeren uit de omgeving. Zij overvielen en plunderden zowel kleinere groepen soldaten, als dorpen en soms zelfs steden. Plunderen was vaak de reden waarom men ten strijde trok.

Langzaamaan is dit aspect van de strijd echter grondig veranderd. Wij zien dat in de moderne oorlogen het comfort en de vergoeding van de soldaten door hen steeds minder persoonlijk ten koste van anderen wordt verworven. Wel worden de zorgen van de overheid voor het welzijn van de soldaten steeds groter. Verder zien wij dat de krijg vroeger slechts enkele landstreken en steden tegelijk beroerde. Zelfs dit vaak nog slechts ten dele. Over het beleg van Neurenberg, dat eindigde met een slag tussen Gustaaf Adolf en Tilly en ruim zes maanden duurde, weten wij bv. dat handel en nijverheid verder gingen, behalve in de laatste maand. Wel moesten de burgers zware belastingen opbrengen en hadden zij overlast van de militairen die in de stad werden gelegerd. Verder ging het leven gewoon door. Dit is tegenwoordig wel geheel anders geworden. Nu draagt de burger alle lasten en gevaren van de krijg te allen tijde mee.

Op grond hiervan zouden wij dus kunnen zeggen, dat de strijd veel intenser is geworden, terwijl de mogelijkheden tot persoonlijke verrijking voor strijders en buitenstaanders veel kleiner is geworden. Dit betekent dat de zelfzuchtige motieven die vroeger in hoofdzaak het ten strijde trekken beïnvloedde, meer en meer verdwijnen. Daarvoor in de plaats komen andere drijfveren. Deze worden grotendeel door de overheid geschapen. Denk aan de conscriptie, zoals bv. Napoleon ook in de Nederlanden invoerde.

Wat later zien wij zelfs idealisten die vrijwillig in de strijd gaan voor een politiek ideaal. Een voorbeeld daarvan was de burgeroorlog in Spanje. Nu mogen wij de strijd in deze vorm verwerpen. De strijd is altijd een minderwaardig iets. Maar de achtergrond, die de strijd schept voor de mens, is zeer belangrijk voor zijn bewustwording. Zij is veranderd. Intensier, maar ook in vele opzichten edeler geworden. Wanneer strijd wordt gevoerd om het roven, dan is dat een verwerpelijk iets. In geval van oorlog wordt het: roverij met officiële goedkeuring bedreven. Ook waar politieke moord op de voorgrond komt, moeten wij dat verwerpen. Hetzelfde geldt voor het merendeel van de spionagenetten. De soldaat die vecht voor zijn vaderland, moet echter worden gerespecteerd. Hij offert zich op voor het welzijn van anderen. Hij offert zijn positie, gemak en zelfs vaak zijn leven. Dit wordt nog verder doorgevoerd wanneer idealisten gaan vechten voor de wereldvrede. Ik wil graag toe geven dat dergelijke personen soms in de burgermaatschappij slecht passen. Dat bij velen onder hen het avontuur en de vlucht uit het normale medebepalend is voor hun handelwijze. Desondanks blijft er in hen een gemeenschapszin, een verantwoordelijkheidsgevoel tegenover anderen, dat niet te verachten is.

Jammer genoeg bestaat er ook heden nog tussen militairen en burgermaatschappij een zekere grens die soms wel op pijnlijke wijze heel scherp getrokken wordt. Zij leidt tot verachting van de militairen door de burger: "Zij zullen wel voor niets anders deugen". Terwijl anderzijds de militair voor de niet-getrainde, ongedisciplineerd voort-sjokkende burger wederkerig weinig respect toont. Dergelijke conflicten zijn echter praktisch betrekkelijk bijkomstig. Want door gedachtegang en idealen neemt praktisch eenieder deel aan de strijd. Oorlog en oorlogsdreigingen overspoelen de wereld. Het gevaar van grote explosies, van steden die verwoest worden door bombardementen en brand, is niet aan de mensheid voorbij gegaan, zonder diepe sporen na te laten: Een verlangen naar vrede en naar zekerheid. Wij moeten des te meer respecteren de beslotenheid, ter wille van ideeën, al deze dingen en meer nog te dragen. Hier zien wij dat de mens begint te zoeken en de gedachten, wat hij stoffelijk niet vinden kan, of zo eenvoudig niet meer kan verwerven: vredige welvaart. Vrede op zichzelf kan goed zijn. Het is echter niet de strijd, maar hetgeen waartoe de strijd de mens drijft, wat werkelijk kwaad is. Wanneer men de strijd op een edele wijze zou voeren, de vijand onschadelijk maken om hem daarna te verzorgen, alsof hij deel was van eigen volk en leger, dan zou de oorlog althans voor mij nog enigszins acceptabel zijn. Ook dan blijven pijn en nood een grote waarde ten nadele van de strijd, maar wij zouden in ieder geval kunnen zeggen: "Zie, dit is een edele en rechtvaardige strijd. Zij, die haar uitvoeren, weten waarom zij dit doen". Deze strijd is in het huidige stadium van de menselijke ontwikkeling niet te vermijden, maar de vijandschap mag niet worden tot een vijandschap tegen de mensen. Is dit niet het geval, dan zien wij hoogtezowel als dieptepunten in de menselijke cultuur, die wel beslissend mogen worden geacht voor de volgende ontwikkeling van de menselijke beschaving. Want wij zien dan het volgende:

Aan de ene kant haat men de vijand. Dit is praktisch niet te vermijden. Maar aan de andere kant heeft men al het mogelijk gedaan om de vijanden in het leven te houden en hen levenswaardig te maken. Wij moeten goed begrijpen, wat dit eigenlijk betekent. Elk mens die op deze wijze, ondanks zijn haat tegen de idee voor alle mensen, ook al behoren zij tot de vijand, een verantwoordelijkheid voelt, verwerft door een delen van problemen en ideeën, een uitbreiding van bewustzijn, waardoor hij gelijktijdig leert de vijand en zichzelf te zien en te begrijpen. Hoe meer de mensen hun vijanden leren begrijpen, hoe beter zij de wereld en zichzelf zullen kennen. In het begin is dat moeilijk, maar op de duur zal men dan toe kunnen geven dat ook de andere partij bepaalde punten in haar voordeel kan hebben. Onbegrip en zelfverheffing leiden tot verblinding. Processen die gevoerd werden na de laatste wereldoorlog, zowel in Rusland als in Duitsland hebben dat voldoende aangetoond. Hier zijn dingen gebeurd, die m.i. niet meer menswaardig waren. Men heeft de verantwoording voor alle misdaden op anderen willen schuiven en daarbij vergeten dat men zelf evenzeer, vaak aan hetzelfde, schuldig was. Maar goed. Dat is dan misschien voor het gezicht van de grote massa gebeurd. De personen zelf echter hebben een betere ontwikkeling door gemaakt. Zij hebben elkaar leren begrijpen, zij hebben een verbroedering doorgemaakt en contact met elkaar gekregen. Zij zijn, ook nu nog, bereid om elkaar te bij te staan en te helpen. Een dergelijk resultaat leidt ons naar grotere eenwording en broederschap.

Dit is noodzakelijk. Want in deze wereld zal snel het ogenblik komen, dat ideeën en niet meer stoffelijke factoren over het lot van deze wereld gaan beslissen. Op het ogenblik is de wereld nog halfslachtig. Gedeeltelijk gaat het al om de idee, gedeeltelijk nog om de baten, die meer stoffelijk met de strijd te verenigen zijn. Toch gaat het hier om macht, aanzien en gezag reeds, veel meer dan om goederen en grondstoffen. Maar in de toekomst zal de strijd gaan om de idee zelf zonder meer. Het terrein van menselijke geschillen verplaatst zich. Beginnende te strijden om zichzelf te bevoordelen, is men uiteindelijk gekomen tot het strijden voor een ideaal, een idee. Elk aspect van de strijd zal dan ook de nadruk gaan leggen op de goede punten, zowel als op de fouten die in de idee schuilen. Dit geldt ook voor de burger, die niet meer rustig in zijn stoel kan gaan zitten afwachten, hoe het oorlogje wel zal aflopen. De burger die nu wel zeker weet dat hij mede in het oorlogsrumoer zal worden betrokken, waar en wanneer de strijd ook losbrandt.

Krijger en burger worden gesteld tegenover dezelfde verantwoording: verantwoording ten opzichte van de politiek, die zal worden gevoerd, en ten opzichte van de idee waarvoor men zal gaan strijden. Langzaam maar zeker zal in de mens dit bewustzijn gaan ontwaken en naarmate de mens meer en meer in staat zal zijn de idee als een reële waarde te zien, zal hij ook gaan begrijpen dat de gedachte vaak grotere waarde heeft, dan alle stoffelijke bijkomstigheden. Dit is een staat van bewustzijn, die wij niet hoog genoeg kunnen aanslaan. Wanneer alle strijd op deze wereld en alle ellende die daar het gevolg van was, geleid heeft tot begrip voor de waarde van een bepaalde gedachte, van een bepaalde levenshouding, in plaats van het zich hechten aan een bepaalde levensstandaard, dan is er reeds zoveel gewonnen, dat wij de betaalde prijs daarvoor niet te hoog moeten achten.

Ik heb ook de strijd om het bestaan als aspect van "Strijd" aangegeven. Een groot gedeelte hiervan is reeds in een vorige lezing van deze cyclus behandeld. Ik zou daarover echter toch nog het volgende willen zeggen: Ook in deze strijd begint men te beseffen dat men tegenover de naaste een grote verantwoording draagt. Hoe groter dit besef wordt, hoe eerlijker en minder voorwaarden voor zich stellend de mens die verantwoording aanvaardt, hoe groter de bewustwording van de mens zal zijn. De mens komt los uit het denken in nauwere kring en gaat meedenken met de wereld. Deze mens zal dan vele problemen ontmoeten en vele antwoorden vinden op vragen, die hem anders vreemd gebleven zouden zijn. Zo brengt het denken met de wereld een sterke vergroting van bewustzijn.

Een derde punt in ons betoog over de strijd, is de strijd tegen het "IK". Het is echter moeilijk om te weten, wanneer de strijd tegen het "IK" begint. Meestal is het eerste verschijnsel dat men datgene wat men in zichzelf niet goed of juist acht, gaat trachten te corrigeren bij anderen. Men begint zich er bij anderen tegen te verzetten en het voor zichzelf goed te praten, maar elk mens komt in het leven tegenover een situatie te staan, waarbij een dergelijk zelfbedrog onmogelijk wordt. Een situatie, waarbij hij tegen zichzelf moet zeggen: "Nu moet ik kiezen, of wel hetgeen doen dat voor mij het makkelijkste en het aangenaamste is, of ik moet iets in het leven accepteren dat niet aangenaam is, omdat dit in overeenstemming is met mijn geestelijk streven, met mijn geestelijke achtergrond". Vaak is het heel moeilijk op zo'n punt in het leven te komen tot een beslissing die voor het "IK" aanvaardbaar is.

Toch is het juist deze strijd die de mens dwingt niet slechts met de wereld, maar ook met zijn eigen innerlijk, contact te zoeken. De oplossing van alle problemen van de mensheid ligt in de mens. Zoals alle problemen van de geest in de geest opgelost moet worden. Wanneer de mens voortdurend in de levensstrijd met zichzelf wordt geconfronteerd, gedwongen wordt de dingen met zichzelf uit te vechten, dan zal de mens in deze strijd een steeds groter kennis omtrent de goede, zowel als de slechte factoren in het eigen leven kunnen verwerven. Zo is vergroting van bewustzijn en zelfkennis het uiteindelijke resultaat van elke strijd. Een spreekwoord dat in het oude Perzië populair was, tekent de toestand: "Zolang de vijand niet te zien is, wemelt de stad van helden". Wij zouden hetzelfde op de mensheid toe kunnen passen.

Iedere mens denkt zich een held, zolang de problemen van het leven niet op hem aanstormen; het is o zo gemakkelijk om vanaf uw veilig standpunt anderen te veroordelen, te bluffen over hetgeen u in een dergelijke situatie zou doen. Het is o zo gemakkelijk jezelf op een voetstuk te plaatsen en misprijzend als een standbeeld over de menigte weg te staren in een versteende rust, denkende: "Ik ben goed. Jullie anderen zijn mij niet gelijk, dus jullie zijn plebs". Wanneer ook voor u de vijand komt, wanneer u ontdekt, dat u even snel voor die vijand vlucht als ieder ander mens, wanneer u ontdekt, dat u zelf evenmin de strijd vol kunt houden als die anderen, dan eerst gaat men nadenken over anderen. Men begrijpt dan pas wat die strijd ook voor anderen betekent. Dan voelt men met anderen mee. Dat wil ook zeggen dat, wanneer de strijd in het "ik" is opgehouden, omdat men daar een overwinning heeft behaald, men in staat zal zijn een ander in zijn strijd bij te staan op een wijze, die volkomen verantwoord en juist is.

Strijd brengt ons grote wijsheid. Het is een les, die geleerd moet worden, altijd weer. De les: "Heb Uw naasten lief, gelijk Uzelf" Hoe kun je echter je naaste liefhebben, wanneer je hem niet kent? Er moet een band zijn. De strijd, zo verwerpelijk als zij misschien lijkt, is een band. Zij is een band die de mensen uiteindelijk nader tot elkaar brengt en hen doet begrijpen hoezeer zij - elkaar gelijk zijnde - in staat zijn elkaar te helpen. Wanneer deze dingen worden bereikt, wanneer de mens door eigen strijd leert begrijpen hoe groot het lijden van andere is, begrijpt hoezeer de ander behoefte heeft aan de bemoedigingen die zo-even ook het "IK" zo zeer van node had, zal bereid zijn voor anderen te strijden, om anderen te helpen, waar hij maar kan. Die zal door zijn onzelfzuchtig leven en ervaren zich voor een streven naar werkelijke vrede en harmonie op de wereld zich voortdurend beschikbaar stellen. Hij zal zelf een punt van vrede en harmonie worden en zo helpen de gevaren, die de mensen en de wereld bedreigen, te bezweren, want er dreigen deze wereld gevaren.

Gevaren van stoffelijke aard zijn er natuurlijk altijd. Die zullen er wel blijven bestaan, zolang er een stoffelijke ontwikkeling is. Maar de geestelijke gevaren die voor ons bestaan, zijn veel groter. De vormen van eigengereidheid en zelfgerechtigheid. Het andere mensen verwerpen, omdat zij een andere taal spreken, een andere huidskleur hebben, of een andere idee volgen. Het verwerpen van andere mensen, omdat zij naar een andere kerk gaan, of misschien zelfs omdat zij een andere bakker hebben, of een andere kruidenier. Soms lijkt het of de mensheid en de menselijkheid in dergelijke kleine vooroordelen dreigen te verzinken. Maar wanneer er een strijd om grotere waarden komt, dan vallen dergelijke kleine geschillen weg. Zo zij later ook weer naar voren zullen komen zij zullen niet meer zo diepgeworteld zijn als eens. Zo zal de strijd een betere realisatie van menselijkheid en van een goede, redelijke wereld mogelijk maken.

Wat is er nodig voor een volledige stoffelijke bereiking? Een wereld waarin stof en geest volledig met elkaar in evenwicht zijn, zodat beiden in elke uiting volledig kunnen delen. Deze toestand kan echter alleen geschapen worden, wanneer wij door de strijd leren komen tot het overwinnen van de strijd. Deze laatste strijd voor de vrede zal een strijd zijn die meer tegen het eigen "IK" is gericht dan tegen de wereld. Het betekent dat wij het leven moeten accepteren aan de ene kant en aan de andere kant toch ook zullen moeten weten verantwoording te dragen voor anderen, ook zonder dat dit ons wordt verzocht of opgelegd.

Ik hoop, mijne vrienden, dat dit onderwerp, zoals u het door mij kort werd voorgelegd, iets heeft bij mogen dragen tot de gedachte dat het menselijke leven niets is dan een achtergrond voor de geestelijke ontwikkeling, en voor deze geestelijke ontwikkeling dan ook van enorm belang is. Ik kan u namens de gezamenlijke sprekers tevens mededelen, dat de volgende avond onze spreektijd zal worden gebruikt om dit onderwerp te besluiten en een nieuwe cyclus aan te kondigen.

Ik geef nu het woord over aan de tweede spreker en dank u voor uw aandacht.

Goedenavond.

HET GEVOELSLEVEN VAN DE MENS

Goedenavond, vrienden.

Het tweede onderwerp is weer een onderwerp naar uw eigen keuze. Ik ben er dan ook zeer benieuwd naar, wat het deze keer zal zijn.

Vraag: Zou u ons iets kunnen vertellen over het gevoelsleven van de mens?

Antwoord: Dat zouden wij over dit onderwerp zeker kunnen doen, ofschoon het een onderwerp is, dat wel heel veel facetten heeft.

Wanneer ik moet beginnen met het menselijke gevoelsleven te omschrijven, ben ik eigenlijk bang dat ik menig een beetje kwets. Ik zal echter ook de andere waarden aansnijden. Verontrust u dus niet te zeer. Maar allereerst moeten wij zien naar de meer stoffelijke aspecten hiervan. Het gevoelsleven van de mens is gebaseerd op zijn stoffelijke levensdrang en op zijn stoffelijk karakter. De geest ook wel, maar de geest is voor de gevoelsuitingen meestal niet zo sterk, tenzij een hoog geestelijk bewustzijn reeds werd bereikt.

Dus: stoffelijk karakter. Het stoffelijk karakter wordt in hoofdzaak bepaald door interne evenwichten. U weet wel: de interne secreties, zenuwspanningen. Het kan worden gewijzigd door prikkelstoffen, injecties, enz. De manier waarop iemand tegenover het leven staat, kan dus vaak wel zeer sterk in verband worden gebracht met zijn stoffelijk leven, wat het voor hem of haar betekent, welke bezigheden het hem oplegt enz. Dan is er nog iets dat het gevoelsleven wel heel sterk mede bepaalt. Ik wil niet hatelijk zijn, maar er is één ding dat elk mens liefheeft boven al het andere: Zichzelf. U kunt natuurlijk zeggen: "Ja, maar er zijn dingen, die ik meer liefheb dan mijzelf", maar dat is niet geheel waar. U heeft deze dingen zo zeer lief, omdat u ze ziet als een onontbeerlijk deel van uzelf. U heeft deze dingen dan lief gelijk uzelf, want u kunt uw wezen zonder deze dingen niet als eenheid voorstellen.

Verder zijn er de gedachten van eer en aanzien. D.w.z. dat u tegenover de wereld graag een bepaalde plaats in wilt nemen. Ook dit heeft op uw gevoelsleven mede een grote invloed. Verder is er dan bezitsdrang. Dus het hebben van de dingen. Dat kan ook al sterk op je gevoelsleven inwerken. Het kan de emoties vaak in een bepaalde richting dringen. Dan als laatste, maar niet het minste punt, het beroerde feit dat de mens nu eenmaal is opgegroeid in een maatschappij, die bepaalde dingen hoogacht en andere mogelijkheden daarentegen verwerpt. Wanneer wij dat zo hebben bekeken, zullen wij wel begrijpen, dat het gevoelsleven van de mens betrekkelijk complex is. Het wordt stoffelijk geregeerd door het "hebben", dus de verwervingsdrang. De bezitstrots. Dus het: "Ik ben rijker dan een ander", dat eigenlijk weer een zelfverheffing is tegenover de wereld. Verder aanzien-kwesties enz.

Nu is het duidelijk dat de een, een gevoeliger gevoelsleven heeft dan de ander. De een beleeft alle lesjes over eergevoel en plicht, die hij op school en in de kerk heeft geleerd. Een ander neemt het daarmee niet zo nauw, is daar niet zo gevoelig voor. Maar die is dan vaak weer op andere punten kwetsbaar. Maar hoe dan ook, het gevoelsleven ligt voor het grootste gedeelte in deze richtingen. Daardoor wordt ons begrijpelijk, dat de gevoelsreacties van een mens vaak onverklaarbaar zijn. Men durft er de ware verklaring niet van te geven of te geloven. De mens is dan ook de meest compacte bundel tegenstrijdigheden, die er op deze wereld bestaat. De mens is voortdurend in conflict met zichzelf. In de mens leeft de gedachte. Wanneer er nu van buitenaf een prikkel komt, gaat de mens - die niet zijn waarde buiten het "IK" kan beoordelen - reageren, alsof die prikkel in onmiddellijke relatie staat met alles, wat er reeds aan de gang is in dat "IK". Zo zien wij dan, dat de innerlijke onzekerheid op het leven van een mens, zowel als zijn gevoelsleven van zeer grote invloed kan zijn. Dat te grote zelfverzekerdheid al evenzeer leven en gevoelsleven toetakelt. Nu zult u natuurlijk gaan zeggen, dat ik een factor buiten beschouwing heb gelaten, die volgens de menselijke opvattingen wel een zeer grote rol speelt bij het gevoelsleven: n.1. het contact tussen de seksen met alle resultaten daarvan. Dit is echter een kwestie van zuiver natuurlijke begeerten.

Dit klinkt u misschien niet erg prettig. Maar: u vult elkaar aan en voldoet zo aan elkaars behoeften van aanzien en zelfwaardering. Verder is het van belang, dat men ten opzichte van de andere partij een zekere invloed of macht uitoefent, of meent uit te oefenen. Alweer: verheffing van het "IK". Helemaal achteraan komt dan: Ik heb samen met die persoon iets bereikt. Of, wat belangrijker is: Wij verstaan elkaar. Juist waar dat begrip in het gevoelsleven als belangrijk naar voren komt, gaan wij pas afstappen van de zuiver stoffelijke dingen. Het klinkt alles zo nuchter en zo dood, wanneer ik dit zo zeg. Maar er zijn natuurlijk wel andere mogelijkheden. Want al kunnen wij wel zeggen dat elke basis van het gevoel, van de emotie, ligt in het stoffelijke, de aanleiding tot deze beroering kan wel degelijk geestelijk zijn.

Wij mogen n.1. één ding vooral niet vergeten: Elke mens heeft buiten de algemeen geldende code om, een eigen geestelijke codex. Een geestelijke wet, soms in vele levens vergaard. Waarschijnlijk ook reeds mee ingeschapen in den beginne. Iets, wat in de mens de geestelijke drang legt tot een bepaalde bereiking. Juist hier krijgen wij dan het moeilijkste punt. Want die geest wil bv. met een ander samen tot een geestelijk contact komen. Nu is dat natuurlijk op zichzelf zeer begeerlijk. Zou die geest dat contact niet kunnen vinden, dan is het zeer begrijpelijk dat het verdere emotionele leven op meer stoffelijke normen gebaseerd door zou gaan. Maar voor de geest is het dan, alsof er niets gebeurt. Een liefde, gebaseerd op allerlei stoffelijke factoren, kan echter juist verloren gaan, omdat de geest niet het antwoord vindt dat zij zoekt.

Een groep, waarvoor men zich heeft opgeofferd, een land, waarvoor men heeft gestreden, waar men alles voor over heeft gehad en waarmee men zich sterk verbonden voelt, beantwoordt uw geestelijke nood op een gegeven ogenblik niet. Het beantwoordt niet aan uw geestelijke instelling en belevingen. Wat is dan het resultaat? Plotseling is de liefde dood. Plotseling heeft men ten opzichte van die dingen geen emoties meer, tenzij in direct verband met het "IK". Daaruit blijkt wel, dat bij het gevoelsleven van de mens de wijze waarop de emotie optreedt en in het "IK" zich openbaart, weliswaar grotendeels stoffelijk kan worden geacht, maar dat daarnaast een tweede factor zit, die wij geestelijk kunnen noemen. Deze factor is bepalend voor het al of niet aanwezig zijn van de emoties, voor hun richting. Zodat in het menselijk gevoelsleven kan worden gezegd: De gevoelens worden bepaald door het lichaam. Maar zij worden gericht of teruggenomen door de geest. Ik geloof dat dit laatste op zichzelf al een zeer interessant puntje voor u is, de moeite waard om eens te overdenken.

Maar als wij nog iets verder gaan, dan komen wij tot de conclusie dat heel veel van het menselijke gevoelsleven niet gebaseerd is op realiteiten, dus werkelijk bestaande waarden, maar op ficties: slechts in het voorstellingsleven bestaande waarden. Er zijn bv. mensen die een voor anderen waardeloos vod om de een of andere reden waardevol of heilig achten. Het is hen een relik. Zij willen het nooit los laten. Wanneer zij het zouden verliezen, zouden zij daarover zeer bedroefd zijn. Is die droefenis stoffelijk gezien reëel? Nee, het is onzin. Het is een emotie, waarvoor geen stoffelijke aanleiding bestaat. Maar er is wel een aanleiding die in het gedachteleven bestaat. Een innerlijke waardebepaling is hier de werkelijke invloed geweest. Zo kennen wij ook het "sentimenteel" zijn. Meestal gebruikt men het woord in een wat minachtende of nadelige zin. Maar sentimenteel zijn betekent: overgevoelig zijn voor bepaalde dingen. Het was vroeger erger dan nu. Zó erg dat, wanneer een toneelstuk een droevige situatie naar voren bracht, er altijd wel enkele dames in de zaal flauwvielen. Ook nu nog is men vaak zonder enige reden vertederd, omdat een hondje er zo lief uit ziet. Men weet dan ook niet natuurlijk dat het arme lieve diertje dat muilkorfje draagt, omdat het al een 20-keer iemand heeft gebeten, zonder enige reden. Dat is dan ook sentimentaliteit. Maar waarom is men dan sentimenteel?

In de eerste plaats, doordat men zich in de plaats stelt van een ander. Hier is dus het voorstellingsleven wel van zeer grote invloed. Niet de manier waarop u de dingen ziet, maar de manier waarop u ze zich voorstelt, bepaalt de manier waarop u reageert. Evenals op alle omstandigheden die zich rond dat punt van uw belangstelling afspelen. Wanneer u dus weer eens naar een film of toneelstuk gaat en u zit zo heerlijk mee te huilen, zeg dan rustig tegen uzelf: Ik ben sentimenteel, doordat ik mij met mijn gedachten te veel verplaats in toestanden

die voor mij als werkelijkheid niet bestaan. Dingen die ik in werkelijkheid dus ook niet beoordelen kan. Wij hebben dan hier dus de derde factor gevonden.

Wij hadden de stof, die de uiting heeft, de gedachte die haar richt. Nu krijgen wij daarbij het voorstellingsvermogen, dat de waardering en de intensiteit van het gevoelsleven bepaalt. Dus: het gedachteleven bepaalt in hoeverre u hier gevoelsmatig mee leeft. Het gedachteleven van de mens is een zeer belangrijk instrument voor de bewustwording. Er is veel over bewustwording gesproken hier de laatste tijd. Indien je iets met je gevoel beleeft, dat herinnert u zich nog wel, kun je er zeker van zijn dat je geest er deel aan heeft. Iets, dat koud en nuchter gebeurt, of beleefd wordt, betekent voor die geest niets. Noch goed, noch kwaad. Datgene, waarin je geheel opgaat en waar je werkelijk in leeft, is juist hetgeen wat ook in je geestelijk bewustzijn en ervaringsvermogen wordt vastgelegd. Dat op zijn beurt bepaalt dan wel weer, hoe u uzelf zult zien, wanneer u later met uzelf geconfronteerd wordt in de lichte wereld.

Het gevoelsleven is dus de taal, die wij spreken van uit de stoffelijke rede, zowel als van uit het stoffelijk onderbewustzijn tot de geest en het geestelijk bewustzijn. Wij kunnen dus zeggen: Er kan geen mens zijn die niet een gevoelsleven heeft. Zou dat het geval zijn, dan ontbreekt de verbindende factor tussen geest en stof. Wij kunnen echter ook zeggen: een onbeheerst gevoelsleven zal een volkomen onregelmatige beïnvloeding van de geest betekenen en als zodanig een storing voor vrede en harmonie betekenen, ook in die geest. Het zou dus redelijk moeten worden geacht, wanneer wij de mens aanraden zijn gevoelens te beheersen. Men kan deze nu eenmaal niet maar zo de vrije loop laten. Wanneer je dat doet, schep je voor jezelf een geestelijke verwarring. Daarbij veroorzaakt je dan zo vaak bovendien ook stoffelijk een wantoestand. Het is natuurlijk heel mooi om vol menselijk medegevoel je laatste kwartje te geven aan een bedelaar. Maar als je dan zelf geen tramgeld meer hebt en naar huis moet lopen, waardoor er schade ontstaat: je bent te laat en je gezin moet daar de last van dragen, dan is dat niet verantwoord. Je zou dus eerst moeten overleggen kan ik dat kwartje wel geven? Zo gaat het met alle dingen. Je gevoel is heel erg belangrijk. Natuurlijk. Maar geestelijk wordt pas een geestelijk wapen, wanneer het stoffelijk gezien door de rede wordt beheerst. Terwijl het vanuit de geest, dus geestelijk gezien, wordt gestimuleerd in de juiste richting.

Soms lijkt het menselijke gevoelsleven een atoombom: Je raakt één zeer puntje, er komt een kettingreactie en meteen is de hele boel van de kook. Ik weet niet of u zoiets wel eens hebt meegemaakt. Misschien kent u wel zo iemand. Van die mensen die een teen stoten en dan uiteindelijk eindigen met heel de wereld te haten en zichzelf te verachten. Zij zijn niet beheerst. Zij denken niet na. Zij draven door. Zij gooien alles wat er in hen rijst maar meteen naar buiten en staan dan vol verwondering te kijken naar de verwarring, die zij buiten zich in de wereld hebben geschapen. Dan zeggen zij: Waar heb ik dat nu aan verdiend? O, wat is dat verschrikkelijk. Zij gaan zichzelf dan nog beklagen bovendien. Dat is ook gevoelsleven. Niet redelijk. Weet u wat het is wanneer je jezelf zo laat gaan? De grootste dwaasheid die je uit kunt halen. Het is niet zo dat een warboel geen enkel doel heeft. Want later kun je zeggen: Dat heb ik er in ieder geval uit geleerd. Ik wil het aanvaarden, nog eens redelijk en ook geestelijk overdenken. Ook dan heeft het gevoel hier wel degelijk deel aan: er zijn bepaalde gevoelens in je die deze gedachtegang dragen. Dan is het water weer binnen de dijken. Er is geen vernietiging meer door het onbeheerste van de menselijke gevoelens. Dit geldt in elk opzicht: onbeheerst medelijden kan zover gaan, dat het uiteindelijk het voorwerp van het medelijden doodt. Beheerst medelijden daarentegen schopt voor alles, waar het mee in aanraking komt, een gezondere toestand.

Wanneer u deze stellingen eens wilt overdenken, moet u het leven van Florence Nightingale maar eens nagaan. Juist door haar beheerst optreden en leven kon deze vrouw zoveel goed doen. Ik kan er zo wel meer noemen. Allen waren het mensen, die zeker een diep gevoelsleven hadden. Het gevoelsleven was voor hen één van de belangrijkste punten van het bestaan. Maar doordat zij het beheersten, doordat zij wisten, hoe deze gevoelens te gebruiken, om redelijke resultaten te krijgen en een voortdurende uitwisseling van emotie tussen stof en geest kenden, hadden zij een veel grotere kracht dan iemand anders. Veel meer dan de wereld ooit had kunnen

vermoeden. Zij hebben lasten gedragen, bergen werk verzet, zodat je moet zeggen: "Hoe is het mogelijk dat een mens het zover heeft gebracht". Zij hebben op deze wijze op de wereld veel goeds geschapen en geestelijk een groot bewustzijn bereikt. Zij begrepen dat het menselijk gevoel, wanneer het zuiver stoffelijk wordt gezien, voor de geest van geen belang is. Maar dat, wanneer de geest die gevoelens stimuleert, door ze stoffelijk en redelijk in toom te houden, voor de geest een zuiver stoffelijke ervaring mogelijk wordt, die voor de geest een vergroting van haar bewustzijn betekent en dus ook een vergroting van haar lichtende waarde, wanneer zij weer van de stof bevrijd, in de wereld van de geest haar verdere ontwikkelingsgang doormaakt.

Zo, dat was dan een verhaal over het menselijk gevoelsleven. Ik wil er nog één ding aan toevoegen: Misschien dat u persoonlijk uw gevoelens weet te beheersen, een ander kan het misschien niet. Probeer dus de gevoelens van anderen te sparen, waar u maar kunt. Het is één van de stelregels der verdraagzaamheid: Anderen sparen, waar het maar enigszins mogelijk is. Waarom? Omdat je op die manier in de ander geen krachten wekt, die voor hemzelf nadelig zijn, waarden die het u misschien ook zouden beletten om de samenwerking tussen stof en geest op de juiste wijze voort te zetten. Dan zouden uw gevoelens er met u misschien stoffelijk, of verstandelijk vandoor gaan. Zo zou uw geest ontbloot blijven van bepaalde waarden, als de geest van degenen die u - onnadenkend misschien - gekwetst hebt.

Mag ik dan met dit kleine probleem der verdraagzaamheid dan besluiten? Of neen. Ik mag dat nog niet doen. Er bereikt mij hier nog een gedachte die beantwoord moet worden. Natuurlijk bedoel ik hiermee niet, dat men ten koste van alles een ander in vrede moet laten. Men moet er zorg voor dragen, dat waar het niet nodig is, de gevoelens van anderen niet gekwetst worden. En, dat waar dit nu eenmaal noodzakelijk is, dit niet geschiedt op een wijze die niet door de ander begrepen kan worden. Men moet, wanneer het nodig is, redelijk, eerlijk en vooral oprecht zijn. Men zal de gevoelens van de ander dan misschien wel heel erg verstoren, maar door het beroep op de rede door de verklaring die wordt gegeven, komt u dan misschien tot een begrip, ook in de persoon zelf, zodat ook degene die de storing ondervond, het ook begrijpt. Daardoor zou u dan misschien juist kunnen bereiken dat het gevoelsleven bij beiden gezond blijft of wordt. Dit, terwijl bij een ander sparen, ook ten koste van het "IK", zowel het "IK" als de ander soms ten onder kunnen gaan. Het "IK" door de onderdrukking van gevoelens, waarbij op de duur een gevoelloosheid optreedt en men verder maar voort sjokt, zonder iets geestelijk te beleven. Bij de ander zou een ongerechtvaardigd sparen van de gevoelens op de duur misschien een valse voorstelling van zaken kunnen wekken. Iemand die op een valse gevoelsbasis leeft, krijgt vandaag of morgen toch zijn klappen. Wanneer u de slag toebrengt in een geest van werkelijke verdraagzaamheid, kunt u echter misschien ook helpen de schok te overwinnen, die deze noodzakelijk klap heeft veroorzaakt.

Nu laat ik het er verder werkelijk bij, vrienden. Vragen kunt u tijdens de vragenrubriek stellen. Ik dank u voor uw aandachtig gehoor. Wij zullen nu het medium vrijgeven.

Goedenavond.

VRAGENRUBRIEK

Goedenavond, vrienden

Dit is de vragenrubriek, waarin wij echter persoonlijke niet mogen beantwoorden. Mag ik van u vernemen, welke vragen u wenst te stellen?

Vraag: Zijn wij werkelijk in de periode, dat de ring van het oude China wordt gesloten?
Antwoord: Deze vraag, wordt mij, onwaardige, voorgelegd. Zonder zelfverheffing durf ik te zeggen dat het een vraag is, die gericht wordt aan de juiste persoon.

Inderdaad is de ontwikkelingscyclus van China op het ogenblik wederom zijn voleinding genaderd. De grote geestelijke krachten, die lange tijd vanuit China hebben gewekt, zijn heen gegaan. Daarvoor in de plaats krijgen wij een ontwaken van de massa, waardoor een volkomen nieuwe maatschappij wordt gevormd met een geheel andere geestelijke achtergrond. Zo kunnen wij rekenen, dat binnen enkele maanden in China reeds weer een grote verandering plaats zal vinden. Voornamelijk in Kwam-Si. Daarnaast zal binnen 15 jaren de huidige cyclus voor China kenbaar ten einde gaan. Ik hoop, dat dit antwoord voldoet.

Vraag: wilt u iets over het Sanskriet vertellen? Is dit de oudste taal?

Antwoord: Zover ik weet, is het de oudste geschreven taal, waarvan in uw wereld nog herinneringen bestaan, die algemeen toegankelijk zijn. Dat het de oudste taal is, zou ik niet graag beweren. Want lang vóór men schrijven leerde spraken reeds de eerste mensen. Was het vocabulaire van deze eerste mensen ook niet zeer rijk, het was toch een taal. Zeker geen Sanskriet, waar het Sanskriet zeer rijk is aan uitdrukkingsmogelijkheden en vele omschrijvingen van het abstracte kent. Daarvoor was er een hoogtepunt van de mensheid dat beschreven wordt als Atlantis, waar evenzeer een oude taal bestond met het daar geldende bloemenschrift als beeldschrift. Daarna zijn er nog wel enkele beschavingen geweest met een eigen taal vóór het Sanskriet als schrijf- en voertaal werd aanvaard door de priesters der valleien, die vroeger lagen op de plaats van de huidige woestijn Gobi. Vandaaruit heeft het zich verbreid. Het werd lange tijd onderwezen in een centrum in Bengalen. Het verspreidde zich vandaar naar het Westen van Azië. Sanskriet was ook de taal die het meeste voorkwam in de bibliotheken in de Bijbelse stad Ur.

Vraag: Hoe kunnen wij de spanning tussen Nederland en Indonesië omzetten in hechte samenwerking? Hoe kunnen de Indonesiërs en Nederlanders in het hart worden aangesproken tot deze samenwerking? Hoe kunnen wij het sektarisme in Nederland omzetten in samenwerking? Kunnen wij wat voor de jeugd doen?

Antwoord: Een zeer schone vraag, een zeer moeilijk antwoord. Wilt u de verhouding tussen Nederland en Indonesië verbeteren, dan zou een wederzijds begrip moeten worden geschapen. Begrip niet alleen voor de huidige toestand, maar voor het denken van de volkeren, voor de oorzaken waaruit de huidige toestand is ontstaan. Daarnaast zou men beide volkeren moeten leren, om hun zeer persoonlijke visie op recht en onrecht te herzien en slechts te denken uit menselijk en rechtvaardig standpunt.

Ik ben echter bang dat dit op het ogenblik zowel voor Nederland als voor Indonesië zeer moeilijk is. Hoe men de verhouding door actie kan verbeteren? Tracht te bewerkstelligen, dat de Indische Nederlander, zowel als de Indonesiër in het Nederlandse volk worden opgenomen als mensen, die niet van de anderen verschillen. Als Nederlander werkzaam in Indonesië, zou men moeten trachten zichzelf te zien als niet anders dan de omgeving, ook wanneer de omgeving vaak op het onderscheid nog de nadruk wil leggen. Ik geloof, dat dit de enige mogelijkheid is. Hoe het sektarisme in Nederland bestreden kan worden? Helaas. Mijn nederige tong kan daarop geen ander antwoord vinden als: Verspreid de Nederlanders over alle windstreken en zet hier een ander volk neer. Zolang er in Nederland Nederlanders zijn, zullen deze in kleine groepen met elkaar van mening verschillen, tenzij een gezamenlijk belang stoffelijk of geestelijk hen tijdelijk verenigt. Nederlanders zijn als zij die vechten in een huis van de vreugde: Zolang geen politieman ingrijpt trachten zij elkaar te vernietigen. Zodra de politie ingrijpt, zullen zij gezamenlijk de vijand verslaan om daarna hun onderlinge strijd voort te zetten.

Wat wij voor de jeugd kunnen doen? Wij zouden kunnen proberen de jeugd niet op te voeden in een bepaalde godsdienstige of politieke richting. De jeugd eerst aan godsdienstige en politieke acties, ontwikkelingen en wat nog meer zij, deel laten nemen, wanneer zij de leeftijd van 16 à 17 jaar bereikt heeft. Het feit dat de jeugd wordt opgevoed in overtuiging en geloof van de ouders brengt de verdeeldheid bij de jeugd even sterk naar voren. Een Unitariër is iemand die uiteindelijk tegenover de meningen van de anderen zijn eigen partij tracht te stellen, evenals ieder ander. Ik hoop, dat dit antwoord, zij het ook geen antwoord met een werkelijke glimlach, U zal kunnen voldoen, waar het de waarheid is, zoals ik die zie.

Vraag: Hoe ontstaan mandala's. Kunt u iets zeggen over het "zonnewiel"? Welke betekenis heeft het getal "vier", waarop dit gebaseerd is?

Antwoord: De vroegste Mandala-tekening zal waarschijnlijk een tekening zijn die gemaakt werd door inboorlingen van het huidige Patagonië. Zij is een poging van de mens om met enkele lijnen aan te geven de ontwikkeling van zijn innerlijk. Deze simpele figuren trachten het verband weer te geven tussen de mens en de Oneindigheid. Wanneer wij een zonnerad zien, zien wij daarin een uitdrukking van de vier elementen die volgens de mens van toen het Al omvamen. Het zonnerad is zo de uitdrukking van het leven in vier elementen, waarbij het getal vier dus niet kabbalistisch geïnterpreteerd moet worden, maar moet worden gezien als een verdeling van de verschillende levensuitingen. Veel is hiervan in uw tijd verloren gegaan, maar vroeger kende de mens de z.g. warme- of vuurziekten en koude- of waterziekten. Men bestreed dan altijd vuur met water, maar nooit vuur met vuur. Zo werden deze gedachten zelfs in de oude geneeskunde gebruikt. Ik hoop dat dit zeer oppervlakkig antwoord voldoende is voor deze rubriek.

Vraag: Spengler stelt in zijn boek: "Untergang des Abendlandes", dat culturen, evenals dieren en planten, onderworpen zijn aan een wet van bloeien en vergaan. Schweitzer in: "Cultuur en Ethiek", zegt daarentegen dat cultuur een schepping is van de geest. Zij is niet aan biologische wetten onderworpen. Wanneer zij ondergaat is het omdat de mens in gebreke blijft. Wie heeft gelijk?

Antwoord: Beiden. Want waar de mens geboren wordt en sterft en met zijn gedachten de cultuur schept, zal bij het vergaan van de mensen en het daartoe steeds verminderde begrip voor de werkelijke waarden van de cultuur, de cultuur zelf langzaam ten gronde gaan. De cultuur is inderdaad een waarde die uit het denken van de mensen voortkomt. Zo heeft Schweitzer hierin gelijk. Maar het denken van de mensen is niet continu. Integendeel: elk geslacht ontwikkelt zijn eigen denkwijze. Dit is vooral in de eerste periode gebaseerd op een verzet tegen dat, wat de ouderen goed achten. De eerbied voor de ouderdom is in het Westen niet zeer hoog, zij het dan voor zeer oude meubelen en schilderijen. Hierdoor ontstaat een voortdurende verandering van de cultuurwaarden. Maar wanneer een peil van verfijning is bereikt, dat niet door de jeugd kan worden overtroffen, zal deze in haar lust tot veranderen de cultuurwaarden gaan verlagen. De voortzetting van dit proces door volgende geslachten brengt de cultuur als uiting van het mensdom ten gronde. Zo kunnen wij zeggen dat evenzeer als de volkeren opkomen en ondergaan, ook cultuurwaarden zullen komen en gaan, waar de mensheid helaas nog sterfelijk is.

Ik hoop, dat dit antwoord voor u voldoende is.

Vraag: Wie was Nostradamus en welke rol heeft hij gespeeld?

Antwoord: Nostradamus was een priester in Frankrijk. Hij heeft niet zo zeer een rol gespeeld, maar was een ziener. Een ziener die, in kwatrijnen volgens de mode van zijn tijd, zijn profetische gezichten vastlegde. Jammer genoeg voor na hem komende geslachten, is het gebruik van zijn tijd om te spreken in raadsels en cryptogrammen bepalend geweest voor zijn wijze van uitdrukking. Hij was een groot ziener, maar een mens die zo zeer in beelden verhulde wat hij waarnam, dat men slechts achteraf in staat is te bepalen, wat hij bedoeld heeft, n.l. pas nadat de gebeurtenissen de waarde van een kwatrijn bevestigd hebben. Wij mogen hem zien als een gevorderd esoteriker en magiër, verder als een groot profeet en een zeer middelmatig dichter.

Vraag: U zegt: kwatrijn. Wat betekent dat?

Antwoord: Kwatrijnen zijn verzen. Een bepaalde versvoet en versmaat. Hij beschrijft dus in vier en zesregelige verzen. Daarin beschrijft hij dan o.a. dat de zwarte lans de vogel in de gouden kooi zal doden. Later blijkt dat hij bedoelt, dat de lans van een tegenstander een vorst, die een gouden helm masker droeg een verguld masker, zou doden doordat de lanspunt tussen de tralie van het vizier doordrong. U kunt dat misschien wel nagaan. Ik meen dat het een Dauphin was, of een vorst. Zo zijn er meer van deze punten.

Vraag: Hadden deze profeten het doel de mensheid te helpen?

Antwoord: Het is juist te zeggen dat zij het doel hadden hun visioenen uit te drukken. Het helpen van de mensheid wordt wel vaak vooropgesteld door de volgelingen, maar het uitdrukken van het eigen wezen is voor de profeet meestal belangrijker. Laten wij even vaststellen dat men de mensheid slechts kon helpen in zo'n geval door de onverhulde waarheid te zeggen. Versleutelt men de waarheid, dan richt men zich tot de ingewijden die waarschijnlijk ook al reeds zonder deze hulp in staat zouden zijn de waarheid te leren kennen. Hieruit zou volgen dat wie slechts versleuteld profeteert, door de gewone mens niet behoeft te worden geacht. Men kan zeggen: "Hij mag een groot profeet zijn, maar hij spreekt niet mijn taal en tong. Zo versta ik hem niet en telt zijn woord mij niet meer dan het lied van een vogel: Iets, dat ik schoon vind, doch niet versta of begrijp".

Vraag: Ik wil wel graag iets weten over de toren van Babel. Welke betekenis heeft die?

Antwoord: Vraagt u mij de uitleg, ik wil ze u graag geven. Wanneer de mensen tezamen iets groots ondernemen, strijden zij zozeer, wie wel het ontwerp heeft gemaakt, dat de glorierijke zaak zelf niet wordt volbracht. De toren van Babel bracht een spraakverwarring teweeg. Dit is begrijpelijk, waar de mensen elkaar niet meer kunnen verstaan, zodra zij elk denkbeeld alleen maar van zichzelf uit interpreteren. Zij begrijpen elkaar niet, raken slaags en vluchten.

Wanneer u wilt weten waarom juist de toren van Babel, wil ik u eraan herinneren, dat de Joden meermalen in Babylonische gevangenschap zijn geweest. In het oude Babylon was een grote tempel die torenvormig was gebouwd op een Pyramide-achtig voetstuk. Zo is men gekomen tot de gedachte aan een tempel, die reikt tot in de wolken. Deze hoofdtempel van Babylon maakte inderdaad wel een dergelijke indruk, vooral omdat men er niet dicht bij kon komen. Zo is het beeld ontstaan en de gelijkenis tot aanzijn gekomen. Want een gelijkenis is het en niet een geheel reëel beeld in uw zin. Er zijn altijd wel volkeren die tezamen een toren van Babel bouwen. Nog niet zo heel lang geleden bouwde men een Volkeren Bond in Genève. Ook daar kwam een spraakverwarring en is men uit elkander gegaan. Laten wij hopen dat, wanneer de mensen weer een dergelijk bouwwerk stoffelijk of geestelijk oprichten, zij het bouwwerk als doel zullen leren zien en niet slechts de verheffing van hun eigen "Ik" door middel daarvan.

Vraag: Zal het beeld van de astronomie veranderen, wanneer de mens erin slaagt waarnemingen te doen buiten de dampkring?

Antwoord: Als eerste punt mag ik opmerken dat op het ogenblik reeds door twee staten waarnemingen buiten de dampkring worden gedaan. Dit wordt echter waarschijnlijk voorlopig niet gepubliceerd. Wanneer men ertoe over gaat deze waarnemingen ook voor het grote publiek te doen, zal ook aan u blijken, dat men zich, waar het licht betreft en kosmische stralen, men zich in de wetenschap nogal vergist heeft. Hier treden dan ook volledig nieuwe aspecten op. Ten opzichte van het Al kan een duidelijker en meer omvattend beeld worden verworven, zonder dat dit voorlopig de grondslagen van de huidige astronomie omver zal werpen. Ik zeg: Voorlopig. Want het enige dat vaststelbaar is, is theoretisch hier op aarde bevestigd: Dat planeten kunnen voorkomen bij vele sterren. Dit werd reeds geconstateerd aan de hand van eerst niet verklaarbare afwijkingen in omlooptijd bij opnamen van dubbelsterren. Wel zal men ontdekken dat er veel meer planeten zijn dan men tot op heden denkt. Verder zal men wel blijven trachten om verder naar de maan te gaan in de meest gunstige betekenis.

Vraag: Kunt u mij ook iets zeggen over de bewoners van de Avondster?

Antwoord: Ongetwijfeld. Maar wat heeft u eraan. Het is een dwaas die Afrika gaat onderzoeken, wanneer hij Nederland nog niet kent. Ik hoop dat u mij dit verwijst niet kwalijk zult nemen, maar het komt uit mijn eigen denken, waarover ik uw oordeel overigens graag wil aanvaarden.

Vraag: Men hoort wel eens zeggen, dat allen die geen Christenen zijn, verdoemd zullen worden. Moet men de uitspraak van Jezus: "Wie niet voor Mij is, is tegen Mij" in verband hiermee uitleggen?

Antwoord: Er bestaat natuurlijk ten opzichte van een leer als van Jezus, of van Mohammed, of van de Gautama Boeddha slechts één mogelijkheid. Men aanvaardt ze of men aanvaardt ze niet. Het is niet mogelijk om hen ten dele te accepteren.

Ofschoon, ziende naar de Christenen, de Moslims en de Boeddhisten in vroeds, dat de meesten juist trachten dat te doen: ten dele te aanvaarden. Wanneer Jezus dan zegt: "Wie niet met mij is, is tegen Mij", zegt Hij eigenlijk: "Wie Mijn weg niet geheel gaat, stelt zich tegen Mij en Mijn leer. Hij kiest Mij niet en verwerpt Mij". Wanneer echter anderzijds de Goddelijke liefde wordt gezien die Jezus predikt: "De liefdevolle en rechtvaardige Vader", dan is het wonderlijk daaruit de conclusie te zien trekken, dat men Christen moet zijn om zalig te worden. Dat men buiten het Evangelie om niet eeuwig kan leven, enz. Ik zou willen zeggen: Zeker kan men buiten het evangelie om leven. Want de grote waarheid, die Jezus ons heeft gebracht, blijft niet tot het Christendom beperkt. Zelfs niet tot deze wereld. Het is een Goddelijke waarheid die Hij geuit heeft. En in het uiten van deze waarheid, heeft Hij slechts uiting gegeven aan iets, dat als een bewustzijnsmogelijkheid reeds in elke mens leeft. Zo geloof ik dat er veel goede Christenen zijn, die niet over Jezus Christus spreken als de Zoon Gods, misschien zelfs niet eens als een Profeet.

Jezus is de man van lijden. Wie Zijn weg gaat, moet de kruisgang durven volbrengen en alles durven offeren. Wie dat niet geheel wil doen, kan het beter laten, want dan kan hij niet de weg gaan waarvan Jezus heeft gezegd: "Want ziet, Ik ben u de weg en de waarheid". Maar God in Zijn goedheid heeft de mens niet verworpen. Hij heeft de mens ook niet willekeurig tot uitverkiezing beroepen. Hij heeft gesteld, dat wie Zijn wetten vervuld Zijn glorie zal aanschouwen. Wie de wetten niet vervult, leeft voort in andere werelden. Niet: verworpen voor eeuwig, maar, zoekende naar de waarheid die het Evangelie inderdaad geeft, maar die door de meeste lezers daarvan niet wordt begrepen. Zelfverloochening en éénwording met de Schepping is de weg naar de Schepper.

Ik hoop dat dit antwoord u voldoet.

Vraag: Zou ons nog een paar spreuken willen geven?

Antwoord: Wanneer gij op reis gaat, werp niet uw schoen weg, zeggende: Ik zal mij nieuwe schoenen kopen. De voeten zullen daaronder lijden!

Of: Wanneer de filosoof spreekt, zo luister, maar hem aanschouwende, zeg voor uzelf: Uit uw uiterlijk en wezen leer ik de waarde van uw filosofie kennen.

Een derde: In elke tobbe zwemt wel een grote vis, maar grote vissen zijnolgevoerd. Die worden niet gevangen.

Zo u misschien weet, is dit een zinspeling op de visverkoper uit de oudere tijd. M.a.w.: Tracht niet de grote dingen die meteen in het oog vallen voor uzelf, in het leven te verwerven. Die kunt u niet gewoon verwerven. Die worden u alleen door een toeval buiten uw eigen beheersing gegeven. Dus zoek in het leven naar de kleine dingen die binnen uw bereik zijn. Dan zult u zeker niet hongerig gaan en het leven zal voor u zijn betekenis hebben. Hoe hoger u grijpt, hoe minder vrede, geluk en bevrediging uw leven zal kennen.

Ik zal dan besluiten met een klein sprookje, waarvan uzelf de betekenis mag zoeken: "Zo de Boeddha glimlacht, glimlacht hij, omdat de wereld door hem niet meer wordt gekend".

Goedenavond.

HET SCHONE WOORD

Goedenavond, vrienden,

Wij zullen besluiten met 'Het Schone Woord'. Heeft u drie à vier onderwerpen?

Reactie: Strijd, Profeet, Potentie, Berusting.

De leer van de profeet is een potentie. Maar slechts zij die berusting kennen, zullen aan de strijd die zij veroorzaakt, ontkomen en de potentie realiseren.

Strijd is haat, een gebrek aan zelfkennis, een verloochening van jezelf ter wille van waarden die je zou verwerpen, wanneer zij niet de jouwe waren. Strijd komt voort uit het onvermogen om de eenheid van het al in te zien. Strijd is een beperking van de persoonlijkheid. Zij is gelijktijdig de kracht, waardoor de mens wordt opgevoerd tot een begrip van de banden, die ook hem verknopen met alles, wat er bestaat.

Wanneer wij de mensheid in haar wereld zien leven, zien wij ook hoeveel potentiële mogelijkheden er openliggen. Want alles is mogelijk, wat slechts voorstelbaar is. Geen ogenblik van diepste gedachte, of van stoute droom of wilde verwachtingen is onwerkelijk binnen het Goddelijke. Want u kunt niet meer zijn dan uw God. Wat u denkt, wenst, verwacht, bestaat in het Goddelijke reeds lang. Zo is de hele wereld vol van krachten die zich kunnen openbaren, vol van krachten die zich uit kunnen storten over de mensheid, ook door u. Zo u tenminste in staat bent deze krachten te aanvaarden. Maar dat laatste vraagt ook strijd, zeer veel strijd. Want wilt u de potentie van het Goddelijke ook door uw wezen geopenbaard zien, dan moet u zich over kunnen geven geheel en van ganser harte, aan uw God. Dan mag men niet trachten het lot te leiden met eigen hand, maar moet men voortdurend trachten vervullen, wat Gods wil en wet is, volgens beste weten en kunnen. Men moet zich daaraan kunnen onderwerpen, zonder aarzeling, zonder een gedachte van verzet, ja, een andere begeerte zelfs. Dan mag men niet zwak zijn, dan moet men sterk zijn. Sterk in het bewustzijn van de kracht die u steunt. Sterk in het bewustzijn van een Goddelijk vermogen, dat u zal dragen tot het einde en u zal helpen de volledige bewuste bereiking te vinden.

Je bent je ervan bewust dat die God bestaat. Want wie de mogelijkheden van het menselijk denken heeft verworpen, kan niet meer verwerpen de gedachte, dat er een denkende kracht verborgen moet zijn achter al het zijnde. Dat er een Schepper moet zijn, een denkend wezen, dat heeft voortgebracht. Een eerste oorzaak zich openbarende in al het bestaande. Deel is van het bestaande. Zo komt men dan zoekende tot beeld van God dat men in zich bewaart als een stil heiligdom. Een beeld van God, dat persoonlijk is. Een beeld van God, dat je niet met anderen kunt delen, dat je niet kunt prediken. Een beeld, waarin je gelooft, een beeld dat in jouw voorstellingsvermogen de eeuwige krachten betekent. Roepende tot dit beeld dat leeft in zijn wezen, dat deel is van jezelf zul je, omdat jezelf deel bent van Gods Schepping kunnen spreken tot God. Uit Hem komt dan de Kracht, die je eigen God verbrijzelt en in plaats daarvan stelt een waarheid, zó groot en zó veelomvattend, dat zij je in een andere wereld brengt en een ander bewustzijn.

Dan trek je vaak terug. Het lijkt een té zware strijd om deze grote Gouden last van Licht en bewustzijn in je te dragen. Je voelt dat een mensengeest dit haast niet kan doorstaan en je vlucht weg. Je wilt mens blijven. Je wilt een geest blijven met een voorstelling van zichzelf en een waardigheid. Met een taak, die je jezelf toe moet eigenen. Maar wanneer je toch moet geloven in een God en het beeld dat je in je droeg verbrijzeld is door de waarheid die je gezien hebt, komt er een ogenblik dat je wel tot God moet gaan. Dat je niet meer anders kunt. Dan is er nog maar één kracht, waartoe je je kunt en durf wenden. Dan word je de potentie van het Goddelijke in je wezen geopenbaard. Dan werkt God in mens en geest Zijn wonderen, want Hij vervult met Zijn kracht de doelen Zijner schepping in de mens, de geest begrijpt ze. Hij wordt stem Gods. De profeet die spreekt in vreemde tongen, met vreemde stem. De profeet die beschrijft, wat er in de Schepping gaat gebeuren. De profeet die onbewust haast in zijn verrukking een klaaglied zingt over een mensheid die ondergaat, omdat zij haar God niet vertrouwt, of jubelt over een nieuwe bewustwording. Over een nieuwe openbaring of kracht, die deze wereld verder zal helpen. Dan deinzen de wilde dieren terug en wrekt de natuur degene die zich vergrijpt aan de mens, waarin het Goddelijk Licht woont.

Dit is de waarheid van deze wereld: "Wanneer wij onszelf bestreden hebben en overwonnen, dan vinden wij God. Want God woont in ons." Niet voor niets staat er geschreven dat het Gods adem was, die leven gaf aan de eerste mens. Gods adem, de Kracht Gods zelve is het, die ons voortdraagt, of wij nu mens of geest zijn. Of wij nu leven in de hoogste, of in de meest verworpen sfeer.

Omdat dit de waarheid is, kunnen wij altijd wanneer wij onszelf overwinnen, wanneer wij afdalen van de uiterlijkheden, die wij onszelf voor tekenen, komen tot Zijn kracht. Al wat voor ons niet geopenbaard was, wordt dan geopenbaard. Wat onmogelijk was, wordt mogelijk. De potentie van het Goddelijke, in ons gelegd in het eerste moment der Schepping, wordt ons geopenbaard, zodra wij zelf de mom, die wij anderen en onszelf voor hebben gehouden van ons af durven werpen en zijn dat, wat God ons heeft gemaakt, dat wat Hij in ons heeft gelegd: Zijn schepselen, Zijn taak volbrengende, Zijn schepping heiligende, Zijn naam roemende en komende tot de erkenning van Zijn Wezen.

Dan kunnen wij zeggen dat de strijd voorbij is. Noemt de mens u een profeet of de geest u een bewuste, al noemt de duisternis u een gezondene, die elke ziel die licht begeert, optrekt uit het duister, u vraagt niet en berust. Want u bent niet meer uzelf: U bent een deel Gods. Een uiting van God, kenbaar in de sfeer of in de wereld. Een kort moment zichtbaar, kenbaar voor degenen, die rond u zijn. Ik zou dat uit willen drukken als volgt: Het masker wordt in 's levens strijd mij afgerukt. Ik zie mijn leven leeg, redeloos en zonder waarde. Ik speur op aarde en in de sfeer naar nieuwe kracht en kan niet meer. Dan vraag ik: Waar is de kracht die mij heeft voortgebracht? Mijn Heer, waar is het leven? Wat is het doel, waartoe voert al deze strijd? Dan in het diepst van mijn zijn, vind ik een vlam en noem haar God. Maar die vlam brandt, verteert en schroeit al wat er vals was in mij. Masker en schijn. Het laat mij alleen nog het bestaan, mijn wezen.

Een Goddelijk zijn, gegeven door God. Want ik ben Zijn beeld. Hij heeft mij het leven gegeven. Dit aanvaardend, berustend in het vuur, dat mij de schijn ontnemt, ben ik deel van Zijn zijn. Al mijn zijn en streven is voortaan slechts uiting geven aan wat Hij in mij legt. Wat de wereld mogelijkheid, potentie lijkt, is voor mij een werkelijkheid. Ik ben door het Goddelijk Licht gekust en gereinigd. Dan spreek ik tot de mensheid woorden die zij nog niet geheel kan verstaan. Eens komt de tijd, dat ook dit alles is volbracht en ik menselijk zijn en geestelijk bestaan ter zijde stellen moet. Dan zal ik weten: Dit is God, dat noemde ik mijn wezen. Maar deze beiden zijn één. Slechts het Goddelijk streven mag worden geuit door mijn bestaan, want ik - schepsel - en toch deel van God, ben eindelijk waar. Al het andere is slechts een waan.

Goedenavond.